

Osakeyhtiön verosuunnittelu - Missä menee laillisen ja laittoman toiminnan raja?

Vesa-Pekka Jokinen

2024 Laurea

A decorative horizontal bar at the bottom of the page, composed of three segments: a pink segment on the left, a blue segment in the middle, and a teal segment on the right.

Laurea-ammattikorkeakoulu

Osakeyhtiön verosuunnittelu - Missä menee laillisen ja laittoman toiminnan raja?

Vesa-Pekka Jokinen
Liiketalous
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2024

Vesa-Pekka Jokinen

Osakeyhtiön verosuunnittelu - Missä menee laillisen ja laittoman toiminnan raja?

Vuosi

2024

Sivumäärä

36

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mitä verosuunnittelu on, miten verosuunnittelua voidaan huomioida osakeyhtiön kirjanpidossa, sekä hahmottaa raja, jossa verosuunnittelu muuttuu laittomaksi veronkierroksi. Aihe rajattiin osakeyhtiöihin, sillä tämä on yleisin yhtiömuoto Suomessa. Verosuunnittelun rajanvetoon laillisen ja laittoman toiminnan välillä ei ole yksiselitteistä tapaa, sillä aihetta sääntelevä lainsäädäntö on monitulkintaista ja lopullinen päätös yrityksen verotuksellisista toimista tehdään viime kädessä tuomioistuimissa.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin oikeusdogmatiikkaa, eli lainoppia. Lähteinä hyödynnettiin aiheeseen liittyvää lainsäädäntöä, korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuja, sekä vero-oikeuteen ja kirjanpitoon liittyvää kirjallisuutta. Työn alussa tarkastellaan Suomen verotusjärjestelmää ja verosuunnitteluun liittyvää lainsäädäntöä sekä muuta sääntelyä, jonka pohjalta verosuunnittelun reunaehdot määrittyvät. Verosuunnittelun peruskäsitteitä käsittelevässä osassa tutustutaan verosuunnittelun tavoitteisiin ja hyötyihin sekä laillisen ja laittoman toiminnan rajanvetoon, myös eettisiä näkökulmia painottaen. Työn keskeisimmässä luvussa perehdytään verosuunnittelun eri muotoihin, veronkierron määrittelmään ja torjuntakeinoihin, unohtamatta veronkierron seurauksia ja sanktioita. Lopuksi käsitellään kirjanpidon roolia verosuunnittelussa selvittäen hyvää kirjanpitoa, kirjanpidon ja verotuksen välistä yhteyttä, sekä kirjanpidossa käytettäviä ennakoivia käytäntöjä.

Työn johtopäätöksenä todetaan, että verosuunnittelun ja veronkierron välinen raja on oikeudellisesti monitulkintainen ja joustava. Riskinä verosuunnittelussa on, että Verohallinto tai tuomioistuin tulkitsee yrityksen toimet veronkiertona, vaikka yritys itse katsoisi toimineensa hyväksyttävän verosuunnittelun puitteissa. Tämän vuoksi yrityksen verosuunnittelutoimenpiteiden tulee perustua todellisiin taloudellisiin tarpeisiin, eivätkä ne saa pohjautua ainoastaan verorasitteen välttämiseen.

Vesa-Pekka Jokinen

Tax planning of a limited liability company - Where is the line between legal and illegal activities?

Year	2024	Pages	36
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to clarify what tax planning is, how tax planning can be taken into account in a limited liability company's accounting, and to delineate the boundary where tax planning transitions into illegal tax evasion. The study focused on limited liability companies, as they are the most common type of company in Finland. Distinguishing between legal and illegal activities in tax planning is not straightforward, as the governing legislation is open to interpretation, and the final decision on a company's tax actions is ultimately made by the courts.

The research method applied was legal dogmatics. Sources included relevant legislation, decisions by the Supreme Court and the Supreme Administrative Court, as well as literature on tax law and accounting. At the beginning of the thesis, the Finnish taxation system and legislation related to tax planning are examined, along with other regulations that define the framework for tax planning. The next sections of the thesis explore the objectives and benefits of tax planning and the distinction between legal and illegal activities, with an emphasis on ethical considerations. The core chapters of the thesis explore the various forms of tax planning, the definition of tax evasion, and the methods of combating it, while also addressing its consequences and sanctions. Finally, the role of accounting in tax planning is discussed, exploring good accounting practice, the link between accounting and taxation, and the proactive practices used in bookkeeping.

The thesis concludes that the boundary between tax planning and tax evasion remains legally ambiguous and flexible. The risk in tax planning is that the Tax Administration or court may interpret a company's actions as tax evasion, even if the company itself considers its actions to fall within the framework of acceptable tax planning. Therefore, a company's tax planning measures should be based on genuine economic needs and should not be driven solely by the objective of reducing the tax burden.

Keywords: tax planning, taxation, limited liability company, accounting

Säädösluettelo

Arvonlisäverolaki (1501/1993)

Autoverolaki (777/2020)

Ennakkoperintälaki (1118/1996)

Kirjanpitolaki (1336/1997)

Laki elinkeinotulon verottamisesta (360/1968, elinkeinoverolaki)

Laki korkotulon lähdeverosta (1341/1990)

Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta (627/1978, lähdeverolaki)

Laki ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta (1217/1994, väliyhteisölaki)

Laki verotusmenettelystä (1558/1995, verotusmenettelylaki)

Maatilatalouden tuloverolaki (543/1967)

Osakeyhtiölaki (624/2006)

Perintö- ja lahjaverolaki (378/1940)

Rikoslaki (39/1889)

Suomen perustuslaki (731/1999)

Tullilaki (304/2016)

Tuloverolaki (1535/1992)

Varainsiirtoverolaki (931/1996)

Sisällys

1	Johdanto.....	7
1.1	Tutkimuskysymykset	7
1.2	Tutkimusmenetelmä ja lähteet	7
2	Yleiskuva Suomen verotusjärjestelmästä	9
3	Lainsäädäntö ja muu sääntely verosuunnittelua ajatellen	11
4	Verosuunnittelun peruskäsitteet	13
4.1	Verosuunnittelun tavoitteet ja hyödyt	14
4.2	Verosuunnittelun rajat ja eettiset näkökulmat	15
5	Verosuunnittelun eri muodot	17
5.1	Laillinen verosuunnittelu.....	17
5.2	Aggressiivinen verosuunnittelu	18
5.3	Laiton verosuunnittelu ja sen keinoja.....	19
5.3.1	Veronkierron määritelmä ja torjuntakeinot	21
5.3.2	Veronkierron torjunta.....	23
5.3.3	Seuraukset ja sanktiot laittomasta toiminnasta.....	24
6	Kirjanpidon rooli verosuunnittelussa	26
6.1	Hyvä kirjanpito.....	27
6.2	Kirjanpidon peruskäsitteitä	27
6.3	Kirjanpidon ja verotuksen välinen yhteys	28
6.4	Ennakoivat kirjanpitokäytännöt	29
7	Johtopäätökset	30
	Lähteet.....	32
	Kuviot	36
	Taulukot	36

1 Johdanto

Verosuunnittelu on olennainen osa yritysten taloushallintoa, ja sen tarkoituksena on optimoida verojen määrä hyödyntämällä lainsäädännön tarjoamia mahdollisuuksia. Laillinen verosuunnittelu perustuu voimassa oleviin verolakeihin ja säädöksiin, joiden avulla yritykset voivat vähentää verorasitustaan tehokkaasti ja eettisesti kestäväällä tavalla. Veronkierrosta voi olla kyse, kun verojärjestelmän ominaisuuksia hyödynnetään keinotekoisella, lain tarkoituksen vastaisella tavalla.¹ Tuloverolaissa (1535/1992) sekä laissa elinkeinotulon verottamisesta (360/1968, elinkeinoverolaki) säädetään osakeyhtiön velvollisuudesta maksaa veroa tilikaudella tekemästään voitosta. Yritys voi kuitenkin vaikuttaa maksettavan veron määrään niin kutsutulla verosuunnittelulla, jonka avulla pyritään minimoimaan maksettavat verot kuitenkin laillisin keinoin. Vaikkei verosuunnittelu ole oikeudellinen käsite, niin sen mahdollistavat puitteet ja tavat määräytyvät oikeudellisten reunaehtojen kautta.²

1.1 Tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, mitä verosuunnittelu on, miten verosuunnittelua voidaan huomioida osakeyhtiön kirjanpidossa, ja hahmottaa missä vaiheessa verosuunnittelu muuttuu laittomaksi veronkierroksi. Aihe on rajattu osakeyhtiön näkökulmaan sen ollessa Suomen yleisin yritysmuoto.

Työssä käydään läpi verosuunnittelun eri muotoja, laillinen verosuunnittelu voi olla jopa lainsäätäjän tavoittelemaa toimintaa. Aggressiivinen verosuunnittelu liikkuu laillisuuden rajoilla hyödyntäen lain porsaanreikiä ja harmaita alueita. Tämäntyyppinen verosuunnittelu voi olla teknisesti laillista, mutta se herättää usein eettisiä kysymyksiä. Aggressiivisen verosuunnittelun ja laillisen verosuunnittelun välinen raja on usein häilyvä, mikä aiheuttaa epävarmuutta yrityksille. Laiton verosuunnittelu eli veronkierto on toiminnaltaan selkeästi laittomien keinojen käyttöä verojen välttämiseksi. Tämä voi sisältää tulojen piilottamista, vääriä ilmoituksia ja muita vilpillisiä toimia. Veronkierto johtaa oikeudellisiin seuraamuksiin ja voi taloudellisen vahingon lisäksi vahingoittaa myös yrityksen mainetta.

1.2 Tutkimusmenetelmä ja lähteet

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä on oikeusdogmaattinen eli lainopillinen, koska opinnäytetyössä tulkitaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Oikeusdogmatiikalla tarkoitetaan olemassa

---

¹ Knuutinen 2020, 18.

² Knuutinen 2020, 34.

olevan lainsäädännön tulkitsemista ja systematisointia käytännön oikeudenkäytön näkökulmasta. Lainoppi tutkii, mikä on voimassa olevaa oikeutta ja mikä merkitys laista ja muista oikeuslähteistä löytyvällä materiaalilla on.³ Lainopin on tarkoitus muodostaa käsitys voimassa olevan lainsäädännön tilasta. Lainoppi voidaan määritellä hyvän ja perustellun argumentaation tieteenksi, sillä se ei tutki säännönmukaisuuksia eikä siitä saatuja tuloksia voida varmentaa empiirisillä havainnoilla.⁴ Oikeusdogmatiikan voidaan sanoa olevan kuvaavaa, eli deskriptiivistä tiedettä, sillä se antaa kuvauksen voimassa olevasta oikeudesta. Se kuvaa voimassa olevan oikeuden sisältöä ja sen lauseet ovat kannanottoja siitä, kuinka oikeutta pitää tulkita, punnita ja systematisoida. Tulkinnallista eli käytännöllistä lainoppia on pidetty lainopin praktisena puolena. Sen tarkoituksena on esimerkiksi punnita ja tasapainottaa oikeusperiaatteita. Systematisoinnilla puolestaan tarkoitetaan teoreettista lainoppia. Keskeistä siinä on oikeudenalojen käsitteiden, oikeusperiaatteiden ja teoreettisten rakennelmien tutkiminen ja jäsentäminen.⁵ Käytännöllistä ja teoreettista lainoppia ei kuitenkaan tule pitää toisistaan irrallisina, vaan ne ovat vuorovaikutussuhteessa toisiinsa.⁶

Tämä opinnäytetyö perustuu kirjallisuuskatsaukseen ja lainsäädännön analyysiin, jonka pohjalta tarjotaan näkemystä osakeyhtiöiden verosuunnittelusta ja sen rajojen määrittelystä. Oikeustieteessä puhutaan oikeuslähteopista, jossa lain tulkintaa ohjaavat oikeuslähteet jaetaan vahvasti velvoittaviin oikeuslähteisiin, heikosti velvoittaviin oikeuslähteisiin ja sallittuihin oikeuslähteisiin.⁷ Työssä käytetään esimerkkeinä korkeimman oikeuden sekä korkeimman hallinto-oikeuden tekemiä ennakkopäätöksiä. Suomalaisessa lainsäädännössä korkeimpien oikeuksien ennakkopäätöksillä, eli prejudikaateilla, on ohjausvaikutus myöhemmin ratkaistaviin oikeuskysymykseltään samankaltaisiin juttuihin. Koska tuomioistuimet ovat riippumattomia, eivät prejudikaatit ole vahvasti velvoittavia oikeuslähteitä, mutta niillä on silti vahva tosiasiallinen sitovuus.⁸ Oheisessa kuviossa on esitelty niin kutsuttu oikeuslähteiden hierarkia eli eri oikeuslähteiden jakautumista edellä mainittuihin kategorioihin.

---

³ Hirvonen 2011, 21-23.

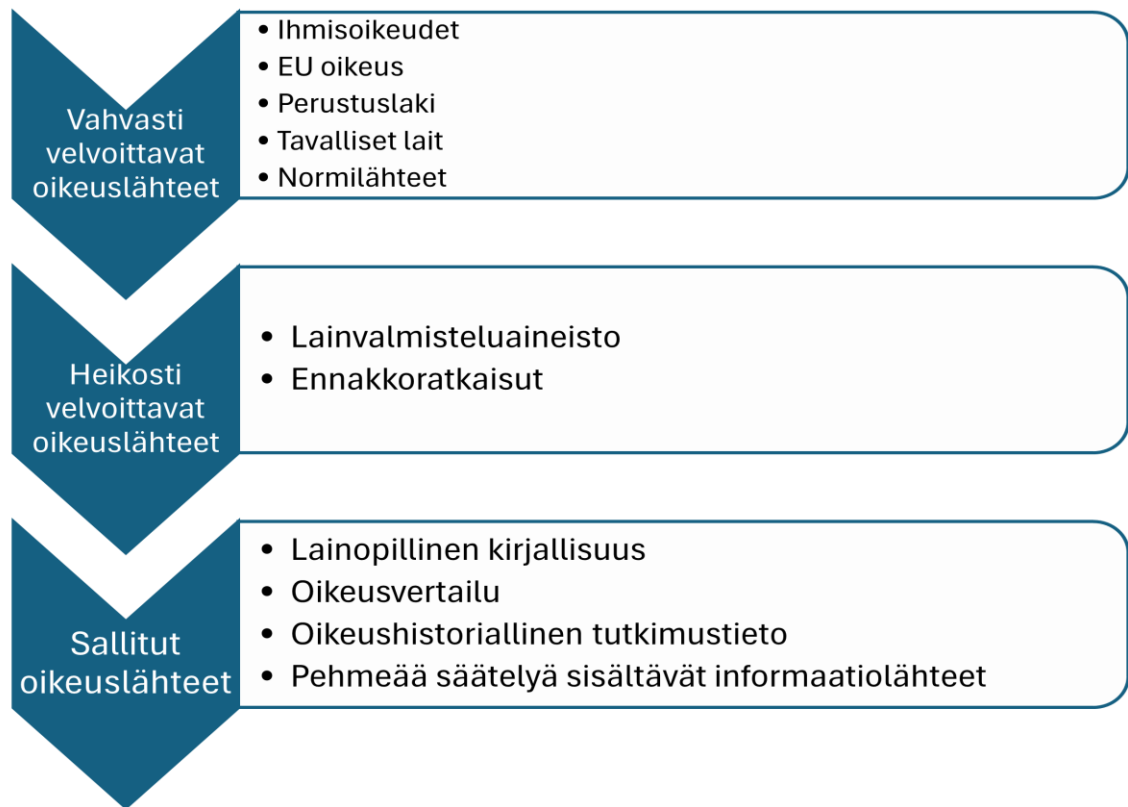
⁴ Rautiainen, Kostianen, Kurki, Soiminen & Määttä 2023, 1 Johdanto.

⁵ Hirvonen 2011, 25.

⁶ Hirvonen 2011, 25 mukaan Aarnio 1997, 37.

⁷ Nykänen 2019, 58.

⁸ Launiala 2016, 3.

Kuvio 1: Oikeuslähteiden hierarkia

Lähteinä tässä työssä käytetään aiheeseen liittyvää lainsäädäntöä, korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuja sekä kirjanpitoon ja vero-oikeuteen liittyvää kirjallisuutta.

2 Yleiskuva Suomen verotusjärjestelmästä

Veroiksi kutsutaan sellaisia rahasuorituksia, jotka valtio on yksipuolisesti hallintoalamaisensa velvoittanut maksamaa. Verotus on vastikkeetonta pakkoperintää, johon ei liity mitään välitöntä vastasuoritusta veronsaajalta. Suomessa verovelvollisia ovat kaikki maassa asuvat henkilöt, sekä taloudellista toimintaa harjoittavat yhteisöt ja yritykset. Verovelvollisuus on pyritty määrittelemään mahdollisimman laajaksi, sillä monien eri tahojen välttyessä verojen maksulta se johtaisi epäoikeudenmukaisuuteen, verojen minimointioperaatioihin ja kilpailun vääristymiseen.⁹ Suomessa veron saajiin kuuluvat valtio, kunnat sekä evankelisluterilaiset ja

⁹ Niskakangas, Viitala & Hokkanen 2020, 28.

ortodoksiset seurakunnat.¹⁰ Näiden lisäksi myös Kansaneläkelaitos ja Euroopan unioni saavat osansa kerätyistä veroista.¹¹

Suomen perustuslain (731/1999) mukaan kaikista veroista on säädettävä lailla, joita voidaan täydentää valtioneuvoston antamalla asetuksella. Tärkeimpiä käytössä olevia verolakeja Suomessa ovat arvonlisäverolaki (1501/1993), ennakkoperintälaki (1118/1996), laki elinkeinotulon verottamisesta (360/1968, elinkeinoverolaki), laki verotusmenettelystä (1558/1995, verotusmenettelylaki), maatilatalouden tuloverolaki (543/1967), perintö- ja lahjaverolaki (378/1940) sekä tuloverolaki (1535/1992).¹² Verotuksesta säättävät verolait ovat valtiovarainministeriön valmisteleamia ja verotuksen toimeenpanijoina toimivat Verohallinto ja Tulli sekä ajoneuvoveroissa Liikenne- ja viestintävirasto Traficom.¹³

Verot voidaan luokitella kahteen eri luokkaan, jotka ovat välilliset verot ja välittömät verot. Karkeasti lajiteltuna välittömiä veroja ovat tuloverot ja välillisiä veroja ovat kulutusverot. Näiden kohdalla puhutaan verojen kohtaannosta.¹⁴ Efektiivinen kohtaanto kertoo siitä, kenen maksettavaksi verot lopulta jäävät.¹⁵ Välittömät verot ovat verovelvollisen kustannukseksi jääviä veroja, kuten kiinteistövero, varainsiirtovero sekä yleisradiovero.¹⁶ Merkittävimpänä välittömänä verona voidaan kuitenkin nähdä tulovero¹⁷, jota on ajateltu eräänlaisena kunin-gasverona.¹⁸ Välillisiä veroja ovat esimerkiksi arvonlisä- ja vakuutusmaksuverot.¹⁹ Välilliset verot ovat veroja, jotka verovelvollinen yritys tai yhteisö saa siirrettyä kuluttajan maksettavaksi lisäämällä veron myydyn tuotteen tai palvelun hintaan.²⁰ Poikkeuksia välillisiin ja välittömiin veroihin tuo esimerkiksi ennakkoperintälaista, laista korkotulon lähdeverosta (1341/1990) ja laista rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta (627/1978, lähdeverolaki) löytyvät säännökset.

Verotuksen rakenteeseen tehtävillä muutoksilla pyritään yleensä vaikuttamaan talouskehitykseen sekä tuotannon ja kulutuksen rakenteeseen. 1990-luvulta lähtien suomalaisessa verotuksessa on painopistettä siirretty tuloverotuksesta kulutuksen verottamiseen.²¹

---

¹⁰ Valtiovarainministeriö - verotus.

¹¹ Niskakangas, Viitala & Hokkanen 2020, 14.

¹² Niskakangas, Viitala & Hokkanen 2020, 19.

¹³ Valtiovarainministeriö - verotus.

¹⁴ Knuutinen 2024, Verotuksen kohteet ja veropohjat.

¹⁵ Niskakangas, Viitala & Hokkanen 2020, 14.

¹⁶ Torkkel, 2023, 22.

¹⁷ Niskakangas, Viitala & Hokkanen 2020, 13.

¹⁸ Andersson, Linnakangas & Frände 2016, 12.

¹⁹ Torkkel 2023, 22.

²⁰ Niskakangas, Viitala & Hokkanen 2020, 14.

²¹ Valtiovarainministeriö - verotus.

Suomessa yhteisöt, kuten osakeyhtiöt, maksavat tulostaan 20 %:n yhteisöveroa suhteellisen verokannan mukaan. Yhteisöveron tuotto jaetaan valtion ja kuntien kesken tavallisimmin niin, että valtion osuus verotuotosta on 2/3 ja kuntien osuus 1/3.²² Yhteisöveron maksuun poikkeuksen tekevät tuloverolain 3 luvussa luetellut verovapaat ja osittain verovapaat yhteisöt, joita ovat muun muassa Suomen Pankki, Yleisradio Oy, Kansaneläkelaitos, korkeakoulut ja Veikkaus Oy sekä yleishyödylliset yhteisöt, kuten työmarkkinajärjestöt ja nuoriso- tai urheiluseurat. Vuoden 2024 alussa kaupparekisteriin oli merkittynä 688 991 yritystä, joista 288 211 on osakeyhtiöitä.²³ Tämä noin 42 prosentin osuus tekee osakeyhtiöistä Suomen yleisimmän yritystoiminnan harjoittamisen muodon.

Kansainvälisessä vertailussa verotuksen ankaruutta kuvataan kokonaisveroasteella, joka kertoo, kuinka suuri osa bruttokansantuotteesta kerätään veronsaajille veroina ja veroluontoisina maksuina.²⁴ Suomessa kokonaisveroaste on Euroopan unionin keskimääräistä veroastetta korkeampi: Suomi 43,1 % vs. EU 41 %.²⁵

3 Lainsäädäntö ja muu sääntely verosuunnittelua ajatellen

Verosuunnittelu ja sen rajat määräytyvät muiden oikeudellisten käsitteiden kautta, sillä verosuunnittelu ei itsessään ole oikeudellinen käsite.²⁶ Käsitteen verosuunnittelu on Suomalaiseen oikeuskirjallisuuteen tuonut professori Kari S. Tikka.²⁷ Yhtenä verotuksen keskeisenä kysymyksenä on se, mitä kolmesta Suomen tuloverojärjestelmän tuloverolakia – tuloverolaki, elinkeinoverolaki vai maatilatalouden tuloverolaki – tilanteessa tulee soveltaa.²⁸ Tämän ratkaisee se, millainen tulonhankkimistoiminnan luonne on eikä yrityksen juridisella muodolla ole vaikutusta. Lähtökohtaisesti verotuksellisesti merkittäviä seikkoja arvioidaan verovelvollisen olojen ja toiminnan kautta.²⁹

Oikeudellisessa tarkastelussa on tärkeää tehdä selkeä ero verosuunnittelun, veron kiertämisen sekä veropetosten välillä. Vaikka näitä käsitteitä käytetään yleisessä kielenkäytössä ristiin, on niiden välillä oikeudellisesta näkökulmasta katsottuna suuri merkitysero.³⁰ Toisin kuin veropetos, veron kiertäminen ei tarkoita jotakin kiellettyä toimintaa eikä sitä ole kriminalisoitu, vaikkakin siihen puututaan vero-oikeudellisilla normeilla ja pidetään verotuksen näkökulmasta

²² Niskakangas, Viitala & Hokkanen 2020, 28.

²³ Patentti- ja rekisterihallitus.

²⁴ Niskakangas, Viitala & Hokkanen 2020, 14.

²⁵ Eurostat 24.7.2024.

²⁶ Knuutinen 2020, 25.

²⁷ Lehtonen 2023, 142.

²⁸ Ossa 2020, 21.

²⁹ Ossa 2020, 32.

³⁰ Knuutinen 2020, 25-26.

ei-hyväksyttävänä toimintana ja siitä voi seurata taloudellisia sanktioita esimerkiksi veronkorotuksena.³¹

Rikoslain 29 luvussa säädetään rikoksista julkista taloutta vastaan. Näistä verosuunnitteluun lähimmin liittyy rikoslain 29 luvun 1 §:n veropetos ja sen törkeä sekä lievä tekemuoto, joista säädetään rikoslain 29 luvun 2 §:ssä ja 3 §:ssä. Veropetoksella tarkoitetaan tietojen salaamista, väärin tietojen antamista tai muuta laiminlyöntiä tai petollista toimintaa verojen välttämiseksi, määräämiseksi liian alhaisena tai aiheettomien veronpalautusten saamiseksi. Näiden lisäksi rikoslain 30 luvun 9 §:ssä ja 9a §:ssä säädetään kirjanpitorikoksista. Kuten myöhemmin tässä työssä ilmenee, kirjanpidolla on merkittävä rooli verotuksessa ja näin ollen myös kirjanpitorikosten voidaan katsoa olevan yhteydessä laittomaan verosuunnitteluun.

Ne bis in idem -kielto³² tuo leikkauskohdan vero-oikeudellisille ja rikosoikeudellisille seuraamuksille. Tämä periaate tarkoittaa, että yhdestä rikoksesta voi seurata vain yksi rangaistus, joka käytännössä johtaa siihen, että mikäli jostakin menettelystä on jo hallinnollisena seurauksena määrätty veronkorotus, ei siitä voida enää langettaa rikosoikeudellista syytettä ja rangaistusta.³³ Tähän liittyen korkein oikeus on päätöksessään KKO 2013:59 todennut, että käsiteltävänä olevassa asiassa veropetossyytteen tutkimiselle on este jo sen jälkeen kun verotusmenettelyssä on veronkorotusta koskevaa päätösvaltaa käytetty joko määräämällä veronkorotus tai jättämällä se määräämättä.³⁴ Sen sijaan myöhässä annetusta veroilmoituksesta määrätty myöhästymismaksu ei estä syytteen nostamista esimerkiksi veropetoksen tunnusmerkit täyttävästä väärästä tiedosta, sillä veroilmoituksen myöhästyminen ei ole rikoslaissa rangaistavaksi säädetty teko eikä ne bis in idem -kielto koske sitä.³⁵ Korkein hallinto-oikeus on puolestaan ratkaisussaan 16.8.2016/3399 todennut, että Verohallinnon määräämä veronkorotus peitellyn osingon johdosta ei ollut sama asia, josta samalta verovuodelta henkilölle A oli hovioikeuden toimesta annettu lainvoimaiset tuomiot veropetoksesta ja törkeästä kirjanpitorikoksesta ja näin ollen ne bis in idem -kieltoa ei tule tapauksessa soveltaa ja veronkorotusta ei tullut poistaa.

Verosuunnitteluun liittyy myös kansainvälistä lainsäädäntöä. Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD), eli Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö, kuvaa veron kiertämistä verovelvollisen verojen määrän vähentämiseen tähtävinä toimina tai järjestelyinä, jotka muodollisesti ovat lainmukaisia, mutta joiden voidaan katsoa olevan lain

³¹ Knuutinen 2020, 27-28.

³² ”Ei kahdesti samassa asiassa” eli ketään ei saa saman valtion tuomiovallan nojalla tutkia uudelleen tai rangaista oikeudenkäynnissä rikoksesta, josta hänet on jo lopullisesti vapautettu tai tuomittu syylliseksi kyseisen valtion lakien ja oikeudenkäyntimenettelyn mukaisesti. Euroopan ihmisoikeussopimus 63/1999 seitsemäs lisäpöytäkirja 4 artikla.

³³ Knuutinen 2020, 28.

³⁴ Vrt. KKO 2010:45 ja KKO 2010:46.

³⁵ Verohallinto 2021.

tarkoituksen vastaisia ja verojen minimoiminen on ainoa, pääasiallinen tai ratkaiseva syy valitulle toimelle.³⁶ Vuonna 2013 OECD:n julkaiseman Addressing Base Erosion and Profit Shifting-raportin mukaan useat valtiot menettivät verotuloja, kun suuret yritykset siirtivät voittoa suotuisammin verotettuihin maihin.³⁷ Raportin pohjalta käynnistettiin BEPS-hanke (Base Erosion and Profit Shifting), jonka tuloksena OECD julkaisi suosituksensa lainsäädännön muuttamiseksi.³⁸ Näiden suositusten täytäntöönpanemiseksi Euroopan unioni antoi niin kutsutun veronkiertodirektiivin, eli Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164 sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta (ATA-direktiivi), jotta luottamus verojärjestelmien oikeudenmukaisuuteen saadaan palautettua.³⁹ Direktiivillä toimenpiteitä verojen kiertämistä vastaan ovat säännöt korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta, maastapoistumisverotuksesta, hybridijärjestelyistä, yleinen väärinkäyttöä koskeva sääntö ja ulkomaisia väliyhteisöjä koskeva sääntely.⁴⁰

Kansainvälinen lainsäädäntö on vaikuttanut myös siihen, että Suomalaista yritystoimintaa läheisesti koskevaa kirjanpitolakia (1336/1997) on muutettu merkittävästi vuosina 2015 ja 2016 Euroopan unionin tilinpäätösdirektiivin (2013/34/EU) myötä.⁴¹ Kirjanpitolain 8 luvun 2 §:n mukaan Suomessa yksi kirjanpitolain tulkintaan sallittu oikeuslähde on kirjanpitolautakunnan ohjeet ja lausunnot. Kirjanpitolautakunnan tulkinnat eivät kuitenkaan saa johtaa siihen, että lakia sovellettaessa päädyttäisiin pakottavien direktiivisäädösten vastaiseen lopputulokseen.⁴²

4 Verosuunnittelun peruskäsitteet

Verosuunnittelu tarkoittaa laillista ja ennakoivaa toimintaa, jonka tarkoituksena on optimoida maksettavien verojen määrä lain sallimissa rajoissa. Verosuunnittelu sisältyy verovelvollisen valinnan vapauteen ja siinä on kysymys oikeusjärjestyksen mahdollistamien toimintavaihtoehtojen valinnoista.⁴³ Verosuunnittelua tarvitaan kaikissa yrityksen elinkaaren vaiheissa, sillä verokustannukset ovat keskeinen tekijä yritysmuodon valinnassa tai yhtiömuodon muutoksessa esimerkiksi henkilöyhtiöstä osakeyhtiöksi. Myös investointipäätöksissä ja rahoitustapaa valittaessa verovaikutukset muodostavat yhden avainkriteereistä.⁴⁴ Verosuunnittelu voidaan nähdä myös osana yrityksen riskien hallintaa.⁴⁵ On tärkeää huomata, että verosuunnittelu, myös sen

³⁶ Knuutinen 2020, 47.

³⁷ OECD 2013, 13.

³⁸ Knuutinen 2020, 44.

³⁹ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164, 1.

⁴⁰ Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164, 7-13.

⁴¹ Torckel 2023, 16-17.

⁴² KILA 2008/1830, 2.4. Kirjanpitolautakunnan kannanotto.

⁴³ Wikström, Ossa & Urpilainen 2015, 89.

⁴⁴ Wikström, Ossa & Urpilainen 2015, 91.

⁴⁵ Kaunisto 2022, 27.

aggressiiviseksi kutsuttu muoto, tapahtuu lakien asettamissa puitteissa, kun taas veronkierto on lainsäädännön tai lain tarkoituksen vastaista toimintaa.

Osakeyhtiölain (624/2006) 1 luvun 8 §:n mukaan yrityksen johdon on huolellisesti toimien edistettävä yhtiön etua. Tämän voidaan katsoa velvoittavan yritysjohtoa myös verosuunnitteluun.⁴⁶ Verosuunnittelussa voidaan nähdä kolme eri tasoa: strateginen, taktinen ja operatiivinen. Tasot ja veroihin liittyvät toimenpiteet ovat monin tavoin yhteydessä toisiinsa, joten tasojen ja niiden välisiä eroja ei verosuunnittelussa voi kovin täsmällisesti erottaa.⁴⁷ Strategiselle tasolle kuuluvia toimenpiteitä ovat esimerkiksi toimitilavalinta ja merkittävät investoinnit sekä yritysmuodon valinta ja yritysjärjestelyt. Mitä peruuttamattomampia vaikutuksia suunnitelmalla ja toimenpiteellä on, sitä strategisempaa sitä pidetään.⁴⁸ Lainsäätäjä on antanut yrittäjäksi ryhtyvälle vapauden valita hänelle verotuksen näkökulmasta edullisimman vaihtoehdon.⁴⁹ Taktiselle ja operatiiviselle tasolle kuuluvat helpommin ja nopeammin muutettavat valinnat, joiden vaikutukset yrityksen toimintaan eivät ole kovin syvällisiä. Tällaisia ovat muun muassa tilikausivalinnat ja yrityksen ja ulkopuolisten talousyksiköiden väliset suhteet.⁵⁰

Taktisen verosuunnittelun tehtävänä on näyttää keinot, joilla suunnittelukauden tavoitteet ovat saavutettavissa. Verosuunnittelun mahdollisuudet vaihtelevat veromuotojen välillä ja ne ovat yleensä suurimmat tuloverotuksessa.⁵¹ Arvonlisäverotuksessa, kuten muissa välillisissä veroissa, mahdollisuuksia verotuksen suunnitteluun ei kovin paljoa ole.⁵² Operatiivisessa verosuunnittelussa huolehditaan siitä, että yritys toimii juoksevassa toiminnassa ja tilinpäätöstä laatiessa niin, että uusinkin lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö tulee oikein huomioituksi.⁵³

4.1 Verosuunnittelun tavoitteet ja hyödyt

Verosuunnittelun tavoitteet osakeyhtiössä keskittyvät yleensä verotuksen minimointiin, voitonjaon optimointiin sekä yhtiön taloudellisen vakauden vahvistamiseen. Hyödyt ulottuvat yrityksen kannattavuuden ja vakavaraisuuden parantamisesta aina osakkeenomistajien tuottojen maksimointiin. Pienentämällä verorasitetta yritys pystyy esimerkiksi investoimaan kasvuun ja varautumaan taloudellisiin haasteisiin. Verosuunnittelulla voidaan vaikuttaa myös yrityksen menestykseen markkinoilla, koska tehokas verotus mahdollistaa paremman resurssien hallinnan ja strategisen päätöksenteon. Tässä yhteydessä on kuitenkin muistettava, että kaikki

---

⁴⁶ Knuutinen 2020, 36.

⁴⁷ Walden & Leppiniemi 2020, 140.

⁴⁸ Walden & Leppiniemi 2020, 140-141.

⁴⁹ Knuutinen 2020, 35.

⁵⁰ Walden & Leppiniemi 2020, 140.

⁵¹ Walden & Leppiniemi 2020, 141.

⁵² Knuutinen 2020, 18.

⁵³ Walden & Leppiniemi 2020, 142.

toimenpiteet on toteutettava lakien ja verosäännösten puitteissa. Verosuunnittelussa tulee pitää realistisena vaihtoehtona se, että veroja tulee joka tapauksessa maksettavaksi.⁵⁴

Vaikka verosuunnittelun pääasiallisena tarkoituksena olisi minimoida maksettavien verojen määrä,⁵⁵ se ei kuitenkaan aina tarkoita sitä, että käytettäväksi valittaisiin juurikin verot minimoiva vaihtoehto⁵⁶ vaan olosuhteet ja käytettävät toimenpiteet valitaan siten, että saadaan kokonaisuutta ajatellen optimaalisin lopputulos.⁵⁷ Verotuksen edullisin vaihtoehto ei välttämättä aina ole kokonaisuuden kannalta paras.⁵⁸ Verostrategisia ratkaisuja tehdessä tulee kartoittaa eri veromuotojen yhteisvaikutus sekä niiden mahdollisesti aiheuttamat erot vertailtaviiin vaihtoehtoihin. Se miten haluttu päämäärä pyritään saavuttamaan, ilmenee yrityksen käyttämästä strategiasta.⁵⁹ Ohjaavalla verotuksella pyritään siihen, että verovelvollinen hyödyntäisi verotuksen tarjoamia mahdollisuuksia verohyötyjen saamiseksi. Tämä on välillä jopa lainsäätäjän tietoisesti tarkoittamaa toimintaa.⁶⁰ Verosuunnittelun tavoitteet voivat liittyä esimerkiksi tietyn suuruisen osingon jaon toteuttamiseen, osakaslainaan tai muuhun toimenpiteeseen, jotka vaativat tiettyjä kirjanpidon ja verotuksen tavoitetuloksia.⁶¹

4.2 Verosuunnittelun rajat ja eettiset näkökulmat

Verosuunnittelun oikeutusta voidaan perustella monella eri tapaa. Laista ei aina löydy vastausta siihen, mikä on oikein eikä kaikkien mielestä laitkaan ole aina oikeudenmukaisia.⁶² Perusteluina on käytetty esimerkiksi elinkeino- ja toimintavapautta, sopimusvapautta ja jopa Suomen perustuslaissa (731/1999) sekä ihmisoikeussopimuksissa taattua omaisuudensuojaa. Vaikka sekä laillinen että aggressiivinen verosuunnittelun tapahtuu verolakien ja -sopimusten säättämässä rajoissa ja on välillä lainsäätäjänkin tavoittelemaa toimintaa, aiheutuu aggressiivisesta verosuunnittelusta samankaltaisia ongelmia kuin veron kiertämisestä tai veropetoksesta.⁶³

Verojen välttelyyn tai minimoimiseen tähtäävää toimintaa ei nyky-yhteiskunnassa katsota enää vain oikeudelliselta kannalta, vaan sitä arvioidaan myös yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden näkökulmasta ja sitä pidetään yritysvastuuseen kuuluvana asiana.⁶⁴ Yritysvastuulla tarkoitetaan sitä, että yritys huomioi toiminnassaan osakkeenomistajien lisäksi myös muiden

---

⁵⁴ Wikström, Ossa & Urpilainen 2015, 89.

⁵⁵ Varonen & Mäkyne 2022, 1 Johdanto.

⁵⁶ Knuutinen 2020, 34.

⁵⁷ Varonen & Mäkyne 2022, 1 Johdanto.

⁵⁸ Knuutinen 2020, 34.

⁵⁹ Walden & Leppiniemi 2020, 141.

⁶⁰ Knuutinen 2020, 34.

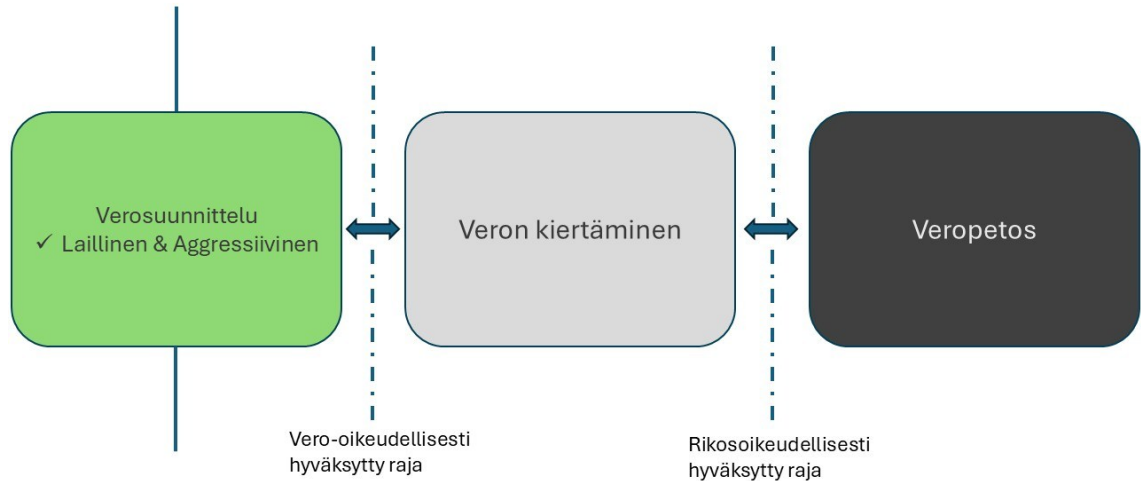
⁶¹ Walden & Leppiniemi 2020, 142.

⁶² Knuutinen 2014, 31.

⁶³ Knuutinen 2024, Osa 3 luku 14.

⁶⁴ Knuutinen 2020, 20.

sidosryhmien perustellut ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset odotukset lain asettamista vaatimuksista riippumatta.⁶⁵

Kuvio 2: Verosuunnittelun rajat⁶⁶

Verosuunnittelun eettisen ja moraalisen hyväksyttävyyden rajan voidaan nähdä oheisen kuvion mukaisesti kulkevan verosuunnittelun alueen sisällä, vaikka kyseessä ei olekaan oikeudellisesti relevantti raja.⁶⁷ Vero-oikeudellisesti ja rikosoikeudellisesti hyväksytyn toiminnan rajoja kuvataan oikeuskirjallisuudessa samassa kuviossa esiintyvällä tavalla.⁶⁸ Esimerkkinä laillisesta, mutta ei-hyväksyttävästä toiminnasta voidaan käyttää veropakoa. Tällä tarkoitetaan tilannetta, jossa tulot siirretään korkean tuloveron maasta matalasti verotettuun maahan, kuten esimerkiksi Suomesta Monacoon.⁶⁹ Veropakoiksi voidaan katsoa myös Björn Wahlroosin täysin laillinen ratkaisu muuttaa Ruotsiin sen Suomea kevyemmän verotuksen vuoksi. Tapauksesta uutisoitiin ei-hyväksyttävään sävyyn muun muassa otsikolla ”DI: Björn Wahlroos muutti veroja pakoon Ruotsiin”.⁷⁰ Veropakoa hillitään lailla ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta (1217/1994, väliyhteisölaki), joka antaa mahdollisuuden verottaa suomalaisten määräysvallassa olevan ulkomaisen väliyhteisön tulosta Suomessa, vaikkei se olisi jakanut osinkoja Suomeen.⁷¹

⁶⁵ Knuutinen 2020, 40.

⁶⁶ Mukaillen Knuutinen 2024, Osa 3 luku 14; Rabinä 2022, 387.

⁶⁷ Knuutinen 2024, Osa 3 luku 14.

⁶⁸ Rabinä 2022, 387.

⁶⁹ Wikström, Ossa & Urpilainen 2015, 92.

⁷⁰ Ilta-Sanomat 9.4.2014.

⁷¹ Wikström, Ossa & Urpilainen 2015, 95.

5 Verosuunnittelun eri muodot

Verosuunnittelu liittyy etenkin yrityksen tuloverotukseen, johon voidaan vaikuttaa muun muassa yritysmuodon valinnalla samoin kuin monikansallinen yritys voi tehdä päätöksiä sijoittumisista ja investoinneista eri maiden välillä erilaisten verotusten perusteella.⁷² Myös palkansaaja voi suunnitella verotustaan, mutta mahdollisuudet tähän on huomattavasti vähäisemmät kuin yrityksillä,⁷³ joten tässä työssä keskitytään yrityksen mahdollisuuksiin verosuunnittelussa. Yksittäisen verosuunnittelutoimen tavoitteena voi olla esimerkiksi tulon kanavoiminen sellaiseen muotoon, ettei sitä lueta verotettavaksi tuloksi tai suurempien korkotulojen kerryttämiseksi siirretään veron maksua myöhempään ajankohtaan, vaikkei veron määrä olisikaan sen pienempi.⁷⁴ Laillisessa verosuunnittelussa toimitaan verolakien ja säännösten mukaan, aggressiivisessa verosuunnittelussa toimitaan lakien ja asetusten rajoilla ja näiden rajojen ylittyessä mennään laittoman veronkierron puolelle. Verolainsäädäntö voi muuttua nopeasti ja tämä tuo pitkän tähtäimen verosuunnitteluun ylimääräisiä epävarmuustekijöitä. Se millaisia riskejä verosuunnittelussa ollaan valmiita ottamaan vaikuttaa siihen, millaisia toimintakeinoja valitaan. Mitä vähemmän veroja halutaan maksaa, sitä enemmän yritykselle syntyy verotuksellista suunnittelutarvetta.⁷⁵ Lisääntynyt suunnittelutarve saattaa kuitenkin kasvattaa kustannuksia esimerkiksi asiantuntijoiden palkkojen muodossa, mikä puolestaan vähentää säästetyistä veroista saatua taloudellista hyötyä.

5.1 Laillinen verosuunnittelu

Laillinen verosuunnittelu tarkoittaa sitä, että yritys käyttää verolakien ja säännösten sallimia keinoja vähentääkseen siihen kohdistuvaa verorasitusta. Tämä voi sisältää muun muassa verovähennysten ja -hyvitysten hyödyntämistä, yrityksen rakenteen optimointia ja taloudellisten toimintojen suunnittelua siten, että verotus on mahdollisimman edullista yritykselle. Kuitenkaan aina verot minimoiva vaihtoehto ei ole taloudellisesti edullisin vaan se saattaa aiheuttaa muita kustannuksia verosäästöjä enemmän.⁷⁶ Näitä kustannuksia voi tulla esimerkiksi konsernin tytäryrityksen osakkeiden arvonalenemisista, joita arvonlisäverolain mukaan ei normaalisti saa vähentää, sekä tytäryhtiöiden tappioiden verovähennysoikeuksista.⁷⁷

Laillinen verosuunnittelu on tärkeä osa yrityksen taloushallintoa ja se auttaa varmistamaan, että yritys maksaa veronsa tehokkaasti ja oikein, välttämällä samalla tarpeettoman verorasituksen.

⁷² Knuutinen 2020, 34-35.

⁷³ Wikström, Ossa & Urpilainen 2015, 90.

⁷⁴ Knuutinen 2020, 36.

⁷⁵ Wikström, Ossa & Urpilainen 2015, 90-91.

⁷⁶ Wikström, Ossa & Urpilainen 2015, 89.

⁷⁷ Walden 2021

Yleisesti hyväksytyjä verosuunnittelun keinoja ovat esimerkiksi kirjanpitoon tehdyt poistot, vähennyskelpoisten kulujen optimointi, tulojen ja menojen jaksottaminen kirjanpidossa sekä osingonjaon suunnittelu. Pysyvistä vastaavista kirjataan poistokelpoiset erät suunnitelman mukaan tilikauden tuloksesta riippumatta. Tällaisia ovat esimerkiksi maa- ja vesialueet, arvopaperit, koneet ja kalusto sekä rakennukset.⁷⁸ Tilikauden poistot voidaan verotuksessa vaatia tehtäväksi myös pienempänä kuin kirjanpitoon on merkitty tai jättää verotuksessa kokonaan tekemättä ja hyödyntää vähennyksinä myöhempien vuosien verotuksessa.⁷⁹ Tulee kuitenkin muistaa, että elinkeinoverolain (360/1968) 54 §:n mukaan vain kirjanpidossa tehdyt poistot voidaan käyttää verotuksessa. Vähennyskelpoisia kuluja ovat lähtökohtaisesti kaikki sellaiset kulut, joiden tarkoituksena on ollut tulon hankkiminen tai säilyttäminen. Tällaisia kuluja ovat esimerkiksi myytäväksi tarkoitettujen tuotteiden hankkiminen sekä markkinointikulut.⁸⁰

Yksi laillisen verosuunnittelun keinoja on myös elinkeinoverolain 54 §:n sallima oikeus jakaa verovelvollisen saama tuloerä useammalle verovuodelle ja näin keventää yhden verovuoden verotusta. Yhtiössä työskentelevän osakkaan kohdalla eräiksi suunnittelukeinoiksi löytyvät valinta palkan ja osingon välillä sekä erilaisten luontoisetujen käyttö.⁸¹ Osakkaan asemassa olevan työntekijän etujen kanssa tulee kuitenkin toimia varovasti ottaen huomioon riski peitelystä osingosta,⁸² josta voi olla seuraamuksena verotusmenettelylain (1558/1995) 32 §:ssä mainittujen edellytysten täytyessä veronkorotus.⁸³

5.2 Aggressiivinen verosuunnittelu

Aggressiivinen verosuunnittelu on nimensä mukaisesti verosuunnittelua. Vaikka se ei ole rikosoikeudellisesti tai vero-oikeudellisesti kiellettyä tai lain vastaista, pidetään sitä usein samana asiana kuin veronkiertoa.⁸⁴ Esimerkiksi tiedotusvälineet pitävät yhdenlaista verosuunnittelua hyväksyttävänä ja toisenlaista – kuten esimerkiksi aiemmin mainittua veropakoa – ei-hyväksyttynä.

Ei-hyväksytyyn verosuunnittelun viitataan usein termillä aggressiivinen verosuunnittelu.⁸⁵ Terminä se on noussut yleiseen käyttöön vasta viime vuosina ja sitä on käytetty muun muassa Euroopan unionin asiakirjoissa.⁸⁶ Aggressiiviseksi verosuunnitteluksi katsotaan toimintaa, jossa etsitään verojärjestelmän tehokkuushäiriöitä tai verolain ”porsaanreikiä” tai hyödynnetään

⁷⁸ Kerbs 2023, 89.

⁷⁹ Kerbs 2023, 111.

⁸⁰ Kukkonen & Walden 2024, 100.

⁸¹ Viitala 2018, 139-143.

⁸² Viitala 2018, 144.

⁸³ Veronkorotuksesta lisää kohdassa 5.3.3. Seuraukset ja sanktiot laittomasta toiminnasta.

⁸⁴ Knuutinen 2020, 38.

⁸⁵ Knuutinen 2024, Osa 3 Luku 14.

⁸⁶ Knuutinen 2020, 38.

lakien valmistelussa sattuneita virheitä.⁸⁷ EU:n komission suositus aggressiivisesta verosuunnittelusta (2012/772/EU) mukaan aggressiivisessa verosuunnittelussa pyritään verojärjestelmän muotoseikkoja tai useamman verojärjestelmän keskinäisiä eroja hyödyntämällä pienentämään verovelvollisuutta.⁸⁸

Aggressiivista verosuunnittelua voidaan pyrkiä määrittelemään myös yritys vastuun näkökulmasta ja argumentoida, ettei vastuullisen yrityksen tulisi harjoittaa aggressiivista verosuunnittelua. Termiä aggressiivinen verosuunnittelu voidaan käyttää siis monessa eri merkityksessä esimerkiksi tarkoittamaan samaa kuin veron kiertäminen; verosuunnittelusta, jossa pyritään hyödyntämään eri maiden välisiä eroja verojärjestelmissä taikka kuvaamaan toimia, joiden vero-oikeudellinen hyväksyttävyyden arvioidaan myöhemmin olemaan joko verosuunnittelua tai veronkiertoa.⁸⁹

5.3 Laiton verosuunnittelu ja sen keinoja

Laiton verosuunnittelu, eli veronkierto, tarkoittaa toimia, joissa yritys tahallisesti rikkoo verotukseen liittyviä lakeja välttääkseen verojen maksun osittain tai kokonaan. Tähän voidaan pyrkiä esimerkiksi tulojen piilottamisella, väärin tietojen antamisella veroviranomaisille tai tekaistuja vähennyksiä käyttämällä. Termiä veronkierto käytetään nykyään kuitenkin yleisesti ja melko epämääräisesti kaikenlaisten verojen välttelypyrkimysten yhteydessä.⁹⁰ Selkeimmillään veron kiertäminen on silloin, kun ainoa tarkoitus verotukselliselle toimenpiteelle on verojärjestelmän kannalta vieraan veroedun tavoittelu.⁹¹ Verovelvollisen toimista veroista vapautumiseksi taloudellisena rasitteena käytetään Suomalaisessa oikeuskirjallisuudessa termiä veron torjunta.⁹²

---

⁸⁷ Wikström, Ossa & Urpilainen 2015, 91.

⁸⁸ EU:n komission suositus 2012/772/EU, 1.

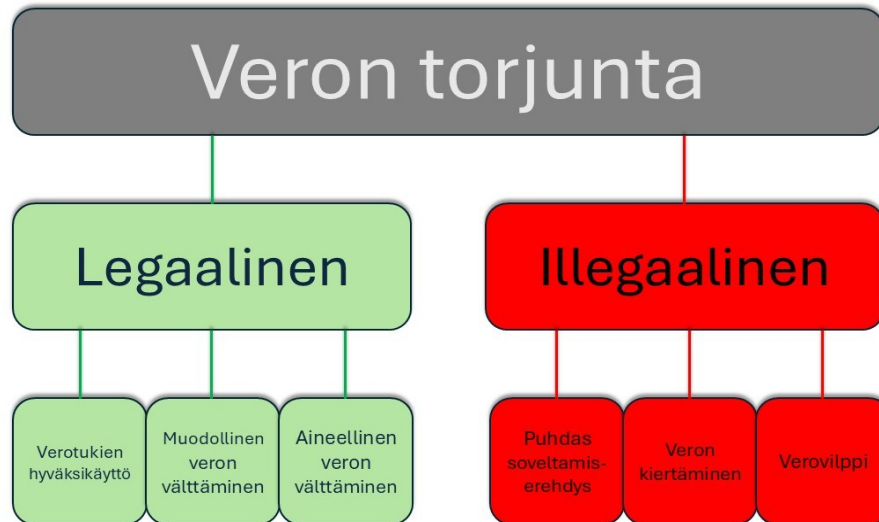
⁸⁹ Knuutinen 2020, 40-41.

⁹⁰ Knuutinen 2020, 41.

⁹¹ Wikström, Ossa & Urpilainen 2015, 93.

⁹² Rabinä 2022, 397; Kaunisto 2022, 42.

Veron torjunta voidaan jakaa legaaliseen ja illegaaliseen – sallittuun ja ei-sallittuun – muotoon oheisen kuvion mukaisesti.⁹³

Kuvio 3: Veron torjunta⁹⁴

Esimerkkinä laittomasta verosuunnittelusta voidaan käyttää tilannetta, jossa verojen välttämiseksi väärennetään kirjanpitoa tai muuta verojen määrittämiseksi tarpeellisia asiakirjoja, usein tekaistuja kuitteja.⁹⁵ Korkeimman oikeuden ratkaisussa KKO 2008:32 on katsottu noin 20 000 euron väärennetyn kuitin käytön täyttäneen törkeän kirjanpitorikoksen tunnusmerkistön. Eräs keino verojen välttelyyn on palkkojen maksaminen pimeänä. Tähän liittyy esimerkiksi Korkeimman oikeuden päätös KKO 2013:92, jossa muun muassa törkeästä veropetoksesta tuomitun vastaajan yhtiön työntekijöille oli maksettu pimeitä palkkoja noin 1,6 miljoonan euron edestä ja näin vältetty yli 1,2 miljoonaa euroa veroja.

Veronkiertoon liittyy läheisesti myös verotusmenettelylain (1558/1995) 29 §:ssä tarkoitettu peitelty osinko.⁹⁶ Tällä tarkoitetaan tilannetta, jossa osakeyhtiö antaa rahanarvoista etuutta yhtiön osakkaalle tai tämän omaiselle osakkuusaseman perusteella tavallisesta olennaisesti poikkeavan hinnoittelun johdosta tai vastikkeetta. Peiteltyä osinkoa voi olla esimerkiksi yli-palkan maksaminen. HE 26/1998 vp. Hallituksen esityksestä eduskunnalle peiteltyyn osingon verotusta koskevien säännösten uudistamisesta selviää, että lainsäätäjän mukaan tätä tarkoitettava tilanne on selvimmillään silloin, kun palkansaajalta ei edellytetä työntekoa palkan eteen

⁹³ Kaunisto 2022, 47.

⁹⁴ Kaunisto 2022, 47.

⁹⁵ Wikström, Ossa & Urpilainen 2015, 126.

⁹⁶ Varonen & Mäkyinen 2022, 2.3 Veron kiertämissäännöksen soveltamisesta.

tai satunnaisesti työssä avustavalle maksetaan täyttä palkkaa.⁹⁷ Verotusmenettelylain 29 §:n 2 momentin mukaan peiteltyllä osingolla tarkoitetaan myös omia osakkeita hankkimalla tai lunastamalla taikka osakepääomaa, vararahastoa tai ylikurssirahastoa alentamalla osingosta menevän veron välttämiseksi jaettuja varoja. Vaikka peitellyn osingon saajana olisi osakkaan omainen, kohdistuu veroseuraamukset silti pääsääntöisesti osakkaaseen.⁹⁸ Tästä esimerkkinä korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätös⁹⁹ KHO 2007:52, jonka mukaan yhtiön Y osakekannan kokonaisuudessaan omistanutta osakas A:ta voitiin verottaa peittelystä osingosta, kun hänen yhtiönsä Y toimitusjohtajana ja ainoana hallituksen jäsenenä toiminut avopuolisonsa oli nostanut yhtiön käteiskassassa olleet varat itselleen.

5.3.1 Veronkierron määritelmä ja torjuntakeinot

Euroopan unionin veronkiertodirektiivi edellyttää, että jäsenvaltioiden lainsäädännöltä vähintään yhteisöjä koskevaa yleislauseketta.¹⁰⁰ Suomessa verotusmenettelylain (1558/1995) 28 § on niin kutsuttu veron kiertämistä koskeva yleislauseke:

Jos jollekin olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen oikeudellinen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta, on verotusta toimitettaessa meneteltävä niin kuin asiassa olisi käytetty oikeaa muotoa. Jos kauppahinta, muu vastike tai suoritus aika on kauppa- tai muussa sopimuksessa määrätty taikka muuhun toimenpiteeseen on ryhdytty ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että suoritettavasta verosta vapauduttaisiin, voidaan verotettava tulo ja omaisuus arvioida.

Jos on ilmeistä, että verotusta toimitettaessa olisi meneteltävä 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, on verotusta toimitettaessa huolellisesti tutkittava kaikki ne seikat, jotka voivat vaikuttaa asian arvostelemiseen, sekä annettava verovelvolliselle tilaisuus esittää selvitys havaituista seikoista. Mikäli verovelvollinen ei tällöin esitä selvitystä siitä, että olosuhteelle tai toimenpiteelle annettu oikeudellinen muoto vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta taikka ettei toimenpiteeseen ole ryhdytty ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että suoritettavasta verosta vapauduttaisiin, verotusta toimitettaessa on meneteltävä 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Tämän yleislausekkeen lisäksi ainakin elinkeinoverolain (360/1968) 52 h §, perintö ja lahjaverolain (378/1940) 33 a §, tullilain (304/2016) 59 §, autoverolain (777/2020) 76 § ja

⁹⁷ HE 26/1998 vp, 2.

⁹⁸ Varonen & Salakka 2024, 1 Peiteltyä osinkoa koskevat säädökset.

⁹⁹ KHO:n ennakkopäätöksistä käytetty 31.3.2024 asti nimitystä ”vuosikirjapäätös”. Tag 2024.

¹⁰⁰ Neuvoston direktiivi EU 2016/1164, 11.

varainsiirtoverolain (931/1996) 37 § sisältävät oman veron kiertämistä koskevan säännöksen.¹⁰¹ Verotusmenettelylain 28 §:n 1 momentin molempia virkkeitä voidaan pitää itsenäisenä kuvauksena veron kiertämisen tunnusmerkistöstä. Tosin oikeuskäytännössä ei juurikaan ole perusteltu kumpaan virkkeeseen yleislauseketta sovellettaessa on nojaututtu, joten niiden suhde ei ole täysin selvä. Säännöksestä kuitenkin ilmenee oikeudellisesti relevantit tunnusmerkin veron kiertämiseen. Ne ovat olosuhteet tai toimet, joille on annettu asian varsinaista luonnetta vastaamaton oikeudellinen muoto sekä tapaukset, joissa kauppahinta on määrätty tai muuhun toimeen on ryhdytty ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että suoritettavasta verosta vapauduttaisiin.¹⁰² Veron kiertämisen määrittelyn voisi kiteyttää kysymykseen: Onko verovelvollinen pyrkinyt veronkiertotarkoituksessa hankkimaan itselleen perusteettoman veroedun?¹⁰³

Veroviranomaisella tulee olla perusteltu syy epäillä, että verovelvollinen on toiminut vapautukseen veroista. Tämän ollessa todennäköistä, on verovelvollisen pystyttävä esittämään verotuksesta riippumattomia liiketaloudellisia perusteita siitä, ettei olosuhteille tai toimenpiteille ole annettu tavanomaisesta poikkeavaa muotoa tai toimenpiteen tarkoitus ei ole ollut veroista vapautuminen.¹⁰⁴ Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään KHO 2014:66 todennut, että vaikka kokonaisuuteen vaikuttaisi myös liiketaloudelliset syyt, voidaan veron kiertämistä koskevaa normia soveltaa, jos liiketaloudelliset syyt jäävät vähäiseksi suhteessa järjestelyllä saatutettuun verohyötyyn. Säännöstä voidaan soveltaa myös tilanteissa, joissa veroilta ei ole tarkoitus välttyä kokonaan, vaan esimerkiksi ansiotuloa pyritään saamaan lievemmin verotettavaksi pääomatuloksi, yritystuloa pyritään saamaan luovutusvoitoksi tai osakkeenomistajan henkilökohtaista ansiotuloa ilmoitetaan osakeyhtiön tulona.¹⁰⁵

Veron kiertämistä on esiintynyt jossakin muodossa lähes yhtä pitkään, kuin verotusta on ollut ja sen keinot ja tyyppitilanteet ovat heijastaneet omaa aikaansa.¹⁰⁶ Tilastojen valossa yleisimmät talousrikosnimikkeet Suomessa ovat pitkään olleet törkeä veropetos ja eri asteiset kirjanpitorikokset.¹⁰⁷

---

¹⁰¹ Varonen & Mäkyne 2022, 1 Johdanto.

¹⁰² Knuutinen 2020, 72.

¹⁰³ Ossa 2020, 26.

¹⁰⁴ Varonen & Mäkyne 2022, 2.2 Kuulemis- ja selvittämisvelvollisuudesta.

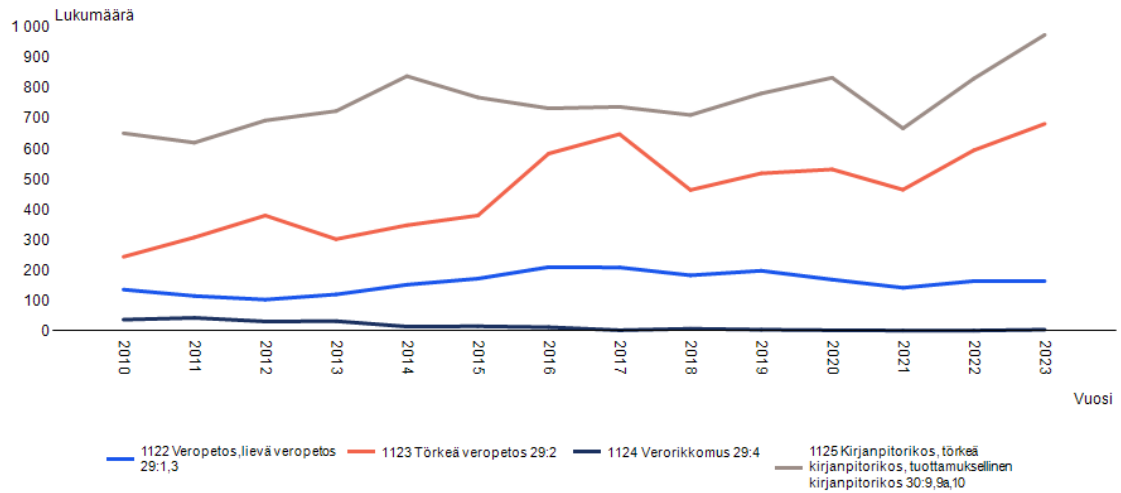
¹⁰⁵ Varonen & Mäkyne 2022, 2.3 Veron kiertämissäännöksen soveltamisesta.

¹⁰⁶ Knuutinen 2020, 20.

¹⁰⁷ Tilastokeskus, rikos- ja pakkokeinotilastot.

Vuonna 2023 talousrikoksia tehtiin ennätysellinen määrä, minkä Verohallinto kertoo johtuvan heikentyneestä talustilanteesta.¹⁰⁸

Viranomaisten tietoon tulleet talousrikokset 2010 - 2023

Kuvio 4: Viranomaisten tietoon tulleet talousrikokset 2010-2023¹⁰⁹

Poliisihallituksen tilastojen mukaan tammi-syyskuun 2024 yleisimmät talousrikosnimikkeet ovat olleet törkeä veropetos (464 kappaletta) ja törkeä kirjanpitorikos (445 kappaletta).¹¹⁰

5.3.2 Veronkierron torjunta

Vaikka veron kiertämistä on mahdoton määritellä ja rajata tarkasti, sitä vastaan on kuitenkin olemassa keinoja. Keinot voidaan jakaa kahteen pääryhmään, preventiivisiin ja repressiivisiin.¹¹¹ Toisaalla alan kirjallisuudessa näistä ryhmistä käytetään myös termejä primääriset ja sekundääriset.¹¹²

Preventiivisillä keinoilla pyritään ennaltaehkäisevästi vaikuttamaan veron kiertämiseen ja niiden käyttö sijoittuu pääasiassa lainsäätämisen alueelle. Tärkein preventiivinen keino on hyvä verolainsäädäntö, jonka tulisi olla huolellisesti ja harkiten valmisteltua, jolloin sitä on vaikea kiertää. Myös erityissäännökset, jotka on valmisteltu ja kohdistettu veron kiertämisen ehkäisyyn ovat preventiivisiä keinoja samoin kuin veronmaksuymönteisyyden lisääminen.¹¹³

¹⁰⁸ Verohallinto 2024.

¹⁰⁹ Tilastokeskus, rikos- ja pakkokeinotilasto.

¹¹⁰ Natunen 2024, 2.

¹¹¹ Knuutinen 2020, 47-48.

¹¹² Kaunisto 2022, 5.

¹¹³ Knuutinen 2020, 48-49.

Verolainsäädäntöä on voitava tulkita joustavasti, jotta verojen kiertämisen estäminen on mahdollista esimerkiksi talouden olosuhteiden nopeassa muutoksessa. Tämän vuoksi lainsäädäntöä ei voi tehdä liian yksityiskohtaiseksi.¹¹⁴ Mitä paremmin verosäännökset ovat yhteydessä taloudellisen tulon käsitteeseen, sitä vaikeampaa veronkierto käytännössä on.¹¹⁵

Repressiivisiä keinoja käytetään puolestaan lain soveltamisen ja tulkinnan tasolla. Niiden käyttö saa oikeutuksensa ja rajoituksensa lainsäädännöstä.¹¹⁶ Näihin keinoihin kuuluvat esimerkiksi yleiset ja kohdennetut veronkiertosäännökset, jotka ovat tyypillisesti muotoilultaan avoimia ja jättävät sanamuotoilullaan lainsoveltajalle poikkeuksellisen laajan harkintavallan, sekä lainsäädännön normaalitulkinta. Tarve repressiivisille keinoille tulee osaltaan siitä, ettei verolainsäädäntöä voida tehdä aukottomaksi eikä lainvalmistelu muutenkaan ole koskaan täydellistä. Talouden toimintaympäristö, jossa vero-oikeus operoi, on nopeasti muuttuvaa ja tämä on osaltaan synyn siihen, ettei verolakeja säädettäessä ole mahdollista ennakoida kaikkia ei-toivottavia veronminimointitilanteita.¹¹⁷

5.3.3 Seuraukset ja sanktiot laittomasta toiminnasta

Seurauksista veronkierrosta säädetään rikoslain (39/1889) 29 luvussa sekä verotusmenettelylaissa (1558/1995). Rikoslain 29 luvussa säädettyjä verotukseen liittyviä rikoksia ovat verorikkomus, lievä veropetos, veropetos ja törkeä veropetos. Rangaistusasteikko näistä vaihtelee lievien ja perusmuotoisten rikosten sakkorangaistuksista törkeän tekemuodon enimmillään neljän vuoden vankeusrangaistukseen. Rikoslain 29 luvun 1 §:n mukaan veropetokseen syyllistyy se, joka

1) antamalla viranomaiselle verotusta varten väärän tiedon veron määräämiseen vaikuttavasta seikasta,

2) salaamalla verotusta varten annetussa ilmoituksessa veron määräämiseen vaikuttavan seikan,

3) veron välttämistarkoituksessa laiminlyömällä verotusta varten säädetyn velvollisuuden, jolla on merkitystä veron määräämiselle, tai

4) muuten petollisesti,

aiheuttaa tai yrittää aiheuttaa veron määräämättä jättämisen tai sen määräämisen liian alhaiseksi taikka veron aiheettoman palauttamisen.

¹¹⁴ Kaunisto 2022, 118.

¹¹⁵ Knuutinen 2020, 48.

¹¹⁶ Knuutinen 2020, 49. Ks. myös Kaunisto 2022, 121.

¹¹⁷ Kaunisto 2020, 121-122.

Korkein oikeus on päätöksessään KKO 2004:134 todennut henkilön A syyllistyneen törkeään veropetokseen ilmoittamalla lähes 27 000 euroa liian vähän yritykselle maksettavaksi kuuluvia arvonlisäveroja. A tuomittiin törkeästä veropetoksesta yhden vuoden vankeuteen sekä vahingonkorvauksiin verovirastolle. Korkeimman oikeuden päätöksessä KKO 2007:102 on puolestaan todettu, että verotuksessa tahallisesti väärin tehdyillä ilmoituksilla saavutettu 14 570,89 euron hyöty ei ole laissa tarkoitettulla tavalla niin huomattava, että sitä voitaisi pitää törkeänä tekemuotona, joten rikoksentehtyjä on tuomittu veropetoksesta sekä kirjanpitorikoksesta kolmen kuukauden ehdolliseen vankeuteen. Ilotulitteiden maahantuontiin ja jälleenmyyntiin liittyvässä tapauksessa Korkein oikeus on päätöksessään KKO 2010:85 katsonut, että yhtiöiden välistä järjestelyä, jossa maahantuoja X Oy oli kilpailukieltosopimuksen vuoksi hankkinut Y Oy:n osakekannan jälleenmyynnin toteuttamiseksi ei voitu pitää keinotekoisena ja veron kiertämiseksi tarkoitettuna, joten syytteet veropetoksesta hylättiin.

Voi myös olla, ettei teko täytä rikoksen tunnusmerkistöä ja päädy tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolloin Verohallinnon on mahdollista määrätä hallinnollinen rangaistusluontoinen seuraamusmaksu, jonka vaihtoehdot ovat veronkorotus ja myöhästymismaksu.¹¹⁸ Verotusmenettelylain 27 §:n mukaan myös epäluotettava kirjanpito saattaa johtaa rangaistusluontoiseen arvioverotukseen, jossa Verohallinto arvioi todellisen tulon määrän vertaamalla tuloja muihin saman alan ja saman laatuissa olosuhteissa toimivien verovelvollisten tuloihin. Arvioverotuksen määrä on 5 % lisätystä tulosta tai 25 % lisääntyneestä verosta.¹¹⁹ Kynnys arvioverotuksen käyttöön on kuitenkin korkea. Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään KHO 2019:105 todennut, että *”verovelvollisen kirjanpitoa ja siihen perustuvaa ilmoitusta tilitettävän veron määrästä on pidettävä niin epäluotettavana, ettei ilmoitus oikaistunakaan kelpaa veron määrän laskemisen perusteeksi. Tällainen tilanne voi yleensä vallita vain silloin, kun verovelvollisen kirjanpito havaitaan niin olennaisella tavalla virheelliseksi tai puutteelliseksi, ettei veron määrään vaikuttavia seikkoja voida kirjanpidon avulla luotettavasti selvittää”*.

Verotusmenettelylain 33 §:n mukaan Verohallinnon määräämä myöhästymismaksu on osakeyhtiöiden kohdalla 100 euroa verovuotta kohden. Se määrätään, mikäli veroilmoitus annetaan myöhässä, mutta kuitenkin ennen verotuksen päättymistä. Se määrätään myös silloin, jos vero- tai muu ilmoitus taikka muu säädetty tieto, asiakirja tai selvitys on annettu puutteellisenä tai virheellisenä, mutta verovelvollinen korjaa virheen oma-aloitteisesti ennen verotuksen päättymistä. Myöhästymismaksu määrätään pääsääntöisesti vain niissä tapauksissa, joissa veroilmoitusta korjataan verovelvollisen vahingoksi.¹²⁰

¹¹⁸ Heikura & Merisalo 2018, 1 Johdanto.

¹¹⁹ Heikura & Merisalo 2018, 3.2.1 Yleistä.

¹²⁰ Heikura & Merisalo 2018, 2.1.3 Muu laiminlyönti.

Verotusmenettelylain 32 §:n mukaan veronkorotus määrätään seuraamukseksi verolainsäädännön mukaisen ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnistä. Veronkorotuksen määrä vaihtelee laiminlyönnin vakavuuden ja laskentatavan perusteella oheisen taulukon mukaisesti 2 % - 50 % välillä. Veronkorotus lasketaan lisätyn tulon veronalaisesta osuudesta. Lisätty tulo on yleensä jokin ilmoittamatta jäänyt tuloerä tai aiheettomasti veroilmoitukseen merkitty vähennys.¹²¹

Alennettu veronkorotus	1 % lisätystä tulosta 5 % lisääntyneestä verosta	<ul style="list-style-type: none"> • asia on tulkinnanvarainen tai epäselvä • perustason mukainen veronkorotus on muusta erityisestä syystä kohtuuton • tietyt ulkomaantulot
Perustaso	2 % lisätystä tulosta 10 % lisääntyneestä verosta	<ul style="list-style-type: none"> • oletustaso, jota sovelletaan, jos korotavia tai alentavia seikkoja ei ole
Korotettu veronkorotus	3-10 % lisätystä tulosta 15-50 % lisääntyneestä verosta	<ul style="list-style-type: none"> • laiminlyönti on toistuvaa tai verovelvollisen toiminta osoittaa ilmeistä piittaamattomuutta verotusta koskevista velvoitteista.

Taulukko 1: Veronkorotuksen määrä¹²²

Veropetoksen tunnusmerkistön täyttyessä täyttyy usein myös vahingonkorvausvelvollisuuden tunnusmerkistö, mikä on verovelvollisen kannalta sakkoja vakavampi seuraus. Koska vahingonkorvausvastuu on henkilökohtainen, voidaan laittomasti vältetyt verot periä osakeyhtiön hallituksen jäseniltä ja toimitusjohtajalta.¹²³

6 Kirjanpidon rooli verosuunnittelussa

Yrityksen kirjanpito on Suomessa lailla säädetty velvollisuus. Kirjanpitolain (1336/1997) 1 §:ssä säädetään osakeyhtiön olevan kirjanpitovelvollinen samoin kuin avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osuuskunta, yhdistys, säätiö ja muu yksityisoikeudellinen oikeushenkilö. Osakeyhtiön kohdalla kirjanpitoon liittyvää lainsäädäntöä on myös osakeyhtiölaissa (624/2006), jonka 8 luvussa säädetään muun muassa tarkennuksista toimintakertomuksessa ilmoitettaviin tietoihin. Osakeyhtiölain 25 luvussa säädetään myös rangaistuksista kirjanpitovelvollisuuden laiminlyöntiin liittyen. Kirjanpitolain 2 luvun 2 §:n mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva toiminnan tuloksesta ja asemasta. Kirjanpitolaki on luonteeltaan yleislaki ja

¹²¹ Heikura & Merisalo 2018, 3.2.2 Lisätty tulo.

¹²² Heikura & Merisalo 2018, 3.2.1 Yleistä.

¹²³ Wikström, Ossa & Urpilainen 2015, 126.

yhdessä sen kirjoitustavan kanssa monissa kirjanpitolain soveltamistilanteissa laki ei anna suoraan vastausta vaan sitä joudutaan tulkitsemaan.¹²⁴

6.1 Hyvä kirjanpitotapa

Kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 3 §:n mukaan kirjanpidossa on noudatettava hyvää kirjanpitotapaa. Lain esitöissä HE 173/1997 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle kirjanpitolaiksi sekä laeiksi osakeyhtiölain 11 ja 12 luvun ja osuuskuntalain 79 c §:n muuttamisesta todetaan keskeinen asema hyvän kirjanpitotavan käytäntöjen ohjaamisessa olevan kirjanpitolautakunnalla, jonka yleisohjeet, lausunnot ja muut kannanotot antavat sisältöä kirjanpitokäytännölle ja -teorialle.¹²⁵ Kirjanpitolain 8 luvun 2 §:n 1 momentissa on kirjanpitolautakunnalle annettu valtuutus ohjata lain soveltamista.

Kirjanpitolautakunta toimii työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä ja sen tehtävänä on esimerkiksi viranomaisen tai kirjanpitovelvollisen hakemuksesta antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain soveltamisesta. Näiden lisäksi kirjanpitolautakunta tekee tarpeelliseksi katsomiin esityksiä ja antaa pyydettyinä lausuntoja työ- ja elinkeinoministeriölle.¹²⁶

Hyvän kirjanpitotavan vakiintuneisiin periaatteisiin kuuluvat ainakin entiteettiperiaate, vakaan rahanarvon periaate, suoriteperiaate, jatkuvuus käsittelyssä, merkityksellisyys, todennettavuus, objektiivisuus, periodisuus sekä julkistamisperiaate.¹²⁷ Hyvään kirjanpitotapaan liittyy keskeisesti myös kirjanpitolain 3 luvun 2a §:ssä säädetty olennaisuuden periaate. Sen mukaan tieto on olennainen silloin, kun sen poisjättäminen tai väärin ilmoittaminen voidaan kohtuullisesti odottaa vaikuttavan päätöksiin, joita tiedon käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

6.2 Kirjanpidon peruskäsitteitä

Kirjanpidon peruskäsitteisiin kuuluu useita tärkeitä elementtejä, jotka yhdessä muodostavat yrityksen taloudellisen seurannan ja raportoinnin perustan. Näihin kuuluvat esimerkiksi tilikausi, tuloslaskelma, tase, tilinpäätös, kassavirta ja liikevaihto.

Tilikausi määrittää ajanjakson, jolta yrityksen kirjanpito ja tilinpäätös laaditaan, ja yleisimmin se on vuoden mittainen. Poikkeuksena tästä on esimerkiksi liiketoiminnan aloitus ja lopetus sekä mahdollinen tilikauden muutos. Tilikausi voi olla korkeintaan 18 kuukautta, mutta alarajaa tilikauden pituudelle ei ole säädetty.¹²⁸ Kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 4 §:n

¹²⁴ Torkkel 2023, 41.

¹²⁵ HE 173/1997 vp, 8.

¹²⁶ Kirjanpitolautakunta 2024.

¹²⁷ Kisanlahti 2024, 30.

¹²⁸ Tompuri 2023, 2 Kirjanpidon peruskäsitteitä.

mukaan ammatin- ja liikkeenharjoittajan tilikausi on aina kalenterivuosi. Tästä poikkeuksen tilanne, jossa pidetään kaksinkertaista kirjanpitoa, jolloin tilikausi voi olla muuta kuin kalenterivuosi. Osakeyhtiön tilikausi määräytyy perustamissopimuksen tai yhtiöjärjestyksen kirjauksen perusteella.¹²⁹

Tuloslaskelma ja tase ovat keskeisiä raportteja, joista tuloslaskelma kuvaa yrityksen tuloja, menoja ja tulosta tietyn ajanjakson aikana, kun taas tase kertoo yrityksen taloudellisesta tilanteesta kyseisenä hetkenä, jakaen varat ja velat omille puolilleen. Kirjanpidossa käytetään kahdenkertaista kirjanpitoa, jossa jokainen liiketapahtuma kirjataan kahdelle eri tilille, toiselle ”debet”- ja toiselle ”kredit”-puolelle, jolloin rahan lähde ja käyttö käyvät ilmi.¹³⁰

Tilinpäätös puolestaan kokoaa yhteen yrityksen taloudelliset tiedot, sisältäen tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Pienyritystä suuremmat yritykset laativat tilinpäätökseen myös toimintakertomuksen sekä konsernin emoyhtiön ollessa kyseessä konsernitilinpäätöksen.¹³¹ Kirjanpitolain 3 luvun 6 §:n mukaan tilinpäätös on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Poikkeuksen tästä tekee tilanne, jossa kirjanpitolauslaskenta hakemuksesta myöntää jatkoajan tilinpäätöksen laatimista varten. Jatkoajan saaminen vaatii erityisen syyn, jollainen voi olla esimerkiksi terveydelliset syyt tilinpäätöksen laatimisen aikaan¹³² tai tilitoimiston vaihtaminen huonosti hoidetun kirjanpidon vuoksi.¹³³

Kassavirtalaskelmaa eli laskelmaa, joka kertoo kuinka pitkään yrityksen rahat riittävät, kuvataan yrityksen tärkeimmäksi taloudelliseksi dokumentiksi.¹³⁴ Kassavirta kuvaa rahan liikettä yrityksestä sisään ja ulos. Liikevaihto on tärkeä tieto yritysten välisessä vertailussa. Se kertoo yrityksen palveluiden ja tuotteiden tuotosta sen jälkeen, kun myönnettyt alennukset ja välilliset verot on vähennetty. Liikevaihdolla on myös oikeudellista merkitystä esimerkiksi sopimuksia tehtäessä.¹³⁵

6.3 Kirjanpidon ja verotuksen välinen yhteys

Elinkeinotoiminnan verotus perustuu luotettavaan kirjanpitoon,¹³⁶ mikä tarkoittaa sitä, että tietyt korjaukset huomioiden kirjanpito on se, minkä pohjalta veroilmoitus tehdään.¹³⁷ Vaikka kirjanpito ja verotus ovat periaatteessa erilliset järjestelmät, joita säätelevät omat kirjanpitolaki ja elinkeinoverolaki, on niillä käytännössä laajat kytkennät toisiinsa kirjanpidon ja

¹²⁹ Kerbs 2023, 13.

¹³⁰ Kisanlahti 2024, 28.

¹³¹ Kerbs 2023, 105.

¹³² KILA 2074/2024.

¹³³ Kerbs 2023, 104.

¹³⁴ Jääskeläinen 2024, 62.

¹³⁵ Leppiniemi & Kykkänen 2023, 133-134.

¹³⁶ Kerbs 2023, 45.

¹³⁷ Pauku 2021, 6.

verotuksen laskentojen kautta. Tästä voidaan käyttää esimerkkinä sitä, että elinkeinoverolain (360/1968) 54 §:n mukaan hankinnan ja valmistuksen kiinteät menot voidaan yrityksen verotuksessa vähentää vain, jos vastaavat vähennykset on tehty myös kirjanpidossa.¹³⁸ Koska osa tuloista voi olla verovapaata ja jotkin menot voivat olla vähennyskelvottomia joko kokonaan tai osittain, on eri asemassa olevia tuloja ja menoja syytä seurata kirjanpidossa erikseen.¹³⁹ Verotusmenettelylain (1558/1995) 3 §:n 2 momentti säättää verovuoden muodostumisesta kalenterivuoden tai kalenterivuoden aikana päättyneen tilikauden mukaan. Tämä luo pohjayhteyden kirjanpidon ja verotuksen tuloslaskennalle.¹⁴⁰

6.4 Ennakoivat kirjanpitokäytännöt

Verosuunnittelua helpottavat, ennakoivat kirjanpitokäytännöt auttavat yrityksiä optimoimaan verotuksensa ja välttämään mahdolliset yllätykset verotuksessa. Tällaiset käytännöt perustuvat ennakoivaan suunnitteluun ja tarkkaan talouden seurantaan. Ennakoivina kirjanpitokäytäntöinä voidaan pitää esimerkiksi tulojen ja menojen jaksottamista, varastonhallintaan liittyviä kirjauksia, poistoja, kassavirran hallintaa ja tappioiden hyödyntämistä. Suomalaiseen kirjanpitolainsäädäntöön vaikuttavat Euroopan yhteisöjen direktiivit muuttuvat melko hitaasti ja muutosten käsittelyä pystyy seuraamaan etukäteen, joten muutoksiin on yleensä mahdollista varautua hyvissä ajoin.¹⁴¹ Jatkuvalle verolainsäädännön seurannalle ja mahdollisten verokonsulttien ja tilintarkastajien käytöllä yritys pystyy välttämään mahdolliset yllätykset verotuksessa tai verotarkastuksessa.

Tilinpäätös- ja verosuunnittelussa korostuvat verotuksen ja kirjanpidon väliset riippuvuudet, sillä monet kirjanpidossa tehtävät vähennykset on sidottu verotukseen.¹⁴² Elinkeinoverolain (360/1968) 54 §:n mukaan poistot ja varaukset hyväksytään verotuksessa korkeintaan sen suuruusina kuin ne on kirjanpidossa vähennetty.

Koska verotus tapahtuu verovuosittain, yrityksen veronalaiset tulot ja verotuksessa vähennyskelpoiset menot jaksotetaan verovuosille. Elinkeinoverolain pykälästä suuri osa koskee jaksottamista, mikä tekee siitä taloushallinnon keskeisen tehtävän.¹⁴³ Yrityksen kokoluokka huomioiden jaksotuksia olisi hyvä tehdä kuukausittain, jolloin tuloksen seuraaminen olisi luotettavampaa. Tällä huolehditaan siitä, että tilikauden tulot ja menot tulevat varmasti mukaan kirjanpitoon.¹⁴⁴

¹³⁸ Kukkonen & Walden 2024, 57.

¹³⁹ Leppiniemi & Kykkänen 2023, 175.

¹⁴⁰ Kukkonen & Walden 2024, 59.

¹⁴¹ Walden & Leppiniemi 2020, 190.

¹⁴² Leppiniemi & Kykkänen 2023, 176.

¹⁴³ Niskakangas, Viitala & Hokkanen 2020, 77-78.

¹⁴⁴ Kerbs 2023, 89.

Toiset hankinnat tuottavat yritykselle tuloja useita vuosia, jolloin niitä ei voida merkitä kuiluiksi koko arvoltaan heti sinä vuonna, jolloin hankinta on tehty. Suuremmissa hankinnoissa, jotka saattavat tuottaa tuloja jopa kymmeniä vuosia on niin sanottu aktivointipakko. Tällöin hankinta vähennetään elinkeinoverolain mukaisesti poistoina usean verovuoden aikana. Jotkut jaksottamiseen liittyvät normit on laadittu niin, että kulut voidaan kirjata etupainotteisesti ja menoa voidaan poistaa nopeammin kuin hankinnan taloudellinen käyttöikä edellyttäisi.¹⁴⁵

7 Johtopäätökset

Verovelvollisen kokonaisvaltaiseen taloudelliseen suunnitteluun kuuluu yhtenä osana myös verosuunnittelu. Verosuunnitteluun ei käsitteellisesti kuulu veroa eniten minimoivan menettelytavan selvittäminen, vaan sen tarkoituksena on kartoittaa ja valita kokonaistaloudellisesti edullisin vaihtoehto.¹⁴⁶ Laillisen ja laittoman toiminnan raja on kuitenkin kuin veteen piirretty viiva. Veron kiertämistä ei pystytä etukäteen tarkasti määrittelemään, sillä tuloverolainsäädännön säännöksiä on hyvin vaikea tehdä niin, että ne huomioisivat kaikki potentiaaliset tilanteet jo etukäteen.¹⁴⁷ Vero- ja rikosoikeudellisen hyväksyttävyyden lisäksi oman kulmansa verosuunnitteluun tuo eettinen ja moraalinen hyväksyttävyys, jolla saattaa olla suuria vaikutuksia verosuunnittelua tekevän yrityksen maineeseen ja tätä kautta yrityksen menestymiseen markkinoilla.

Eri oikeustapauksia tutkimalla voidaan päätellä, että vaikka jokainen tapaus onkin yksilöllinen eikä suoraa linjausta rikolliselle toiminnalle voida määritellä. Kuitenkin esimerkiksi veropetoksella hankitun hyödyn suuruudella merkitystä siihen, millä tavalla teon törkeys määritellään.¹⁴⁸ Oikeuskirjallisuudessa huomattavan hyödyn määränä ja näin ollen törkeän veropetoksen rajana on pidetty noin 17 000 euroa. Tätä on perusteltu sillä, ettei ratkaisussa KKO 2019:93 10 000 euron ja 13 000 euron sekä ratkaisussa KKO 2007:102 14 500 euron suuruisen hyödyn katsottu täyttävän törkeän tekemuodon kvalifiointiperustetta toisin kuin ratkaisussa KKO 2019:33 ollutta 17 333 euron suuruisesta hyötyä.¹⁴⁹

Johtopäätöksenä tätä työtä varten läpikäydystä materiaalista voidaan todeta, että verosuunnittelun ja veronkierron välinen raja on oikeudellisesti monitulkintainen ja joustava, sillä voimassa oleva lainsäädäntö ei tyhjentävästi määrittele kaikkia sallittuja ja kiellettyjä menettelytapoja. Veronkierron tunnusmerkit täyttävien järjestelyjen katsotaan olevan verolainsäädännön tarkoituksen vastaisia toimenpiteitä, joissa oikeustoimen pääasiallisena tavoitteena

¹⁴⁵ Niskakangas, Viitala & Hokkanen 2020, 78-79.

¹⁴⁶ Lehtonen 2023, 151.

¹⁴⁷ Knuutinen 2020, 33.

¹⁴⁸ Vertaa KKO 2007:102 & KKO 2004:134.

¹⁴⁹ Lappi-Seppälä, Hakamies, Helenius, Melander, Nuotio, Ojala & Rautio 2022, 982-983.

on verorasitteen välttäminen ilman todellista taloudellista perustetta. Mikäli yritys esimerkiksi käyttää monimutkaisia ja keinotekoisia järjestelyjä pelkäästään verorasitteen pienentämiseksi, saattaa toimenpide täyttää veronkierron tunnusmerkit, vaikka se muodollisesti vastaisi lainsäädännön kirjainta. Verosuunnittelussa yritys kohtaa riskin siitä, että Verohallinto tai tuomioistuin tulkitsee yrityksen toimet veronkiertona, vaikka yritys itse katsoisi toimineensa laillisena pitämänsä verosuunnittelun puitteissa. Tämän vuoksi yritysten tulee varmistaa, että verosuunnittelutoimenpiteet perustuvat taloudellisesti todellisiin tarpeisiin, eivätkä ainoastaan verorasitteen välttämiseen.

Yrityksen on suositeltavaa seurata aktiivisesti verolainsäädännön muutoksia ja hyödyntää tarvittaessa verotuksen asiantuntijoiden tai konsulttien apua, jotta se kykenee ennakoimaan säädosmuutokset ja reagoimaan niihin asianmukaisella tavalla. Näin voidaan vähentää riskiä siitä, että verosuunnittelu ajautuu oikeudellisesti kestävämmälle pohjalle ja mahdollisesti katsotaan veronkierroksi. Oikeuskäytäntö ja lainsäätäjän tarkoitusta koskevat tulkinnat muodostavat perustan sille, millaisia verosuunnittelutoimenpiteitä pidetään oikeudellisesti hyväksyttävinä ja viime kädessä päätös siitä, onko yksittäisessä tapauksessa kyseessä ollut hyväksyttävä verosuunnittelu vai veronkierto, jää tuomioistuinten ratkaistavaksi.

Lähteet

Kirjallisuus ja artikkelit

- Andersson, E., Linnakangas, E. & Frände, J. 2016. Tuloverotus. 8. uudistettupainos. Helsinki: Alma Talent.
- Hirvonen, A. 2011. Mitkä metodit - Opas oikeustieteen metodologiaan. Helsingin yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta.
- Hirvonen, M. & Määttä, K. 2018. Harmaa talous ja talousrikollisuus - ilmenemismuodot ja torjunta. Helsinki: Edita.
- Jääskeläinen, J. 2024. Korporaatiot kuntoon! Helsinki: Kauppakamari.
- Kaisanlahti, T. 2024. Kirjanpitolaki - kommentaari. 5. painos. Helsinki: Alma Talent.
- Kaunisto, S. 2022. Veron kiertämisen tunnistaminen - Oikeuden väärinkäytön kieltä VML 28 §:n tulkinnassa. Väitöskirja. Vaasan yliopisto, Talousoikeuden oppiaine. Vaasa. Viitattu 13.07.2024. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-395-027-6>.
- Kerbs, T. 2023. Juoksevasta kirjanpidosta tilinpäätökseen käytännönläheisesti. 4. painos. Helsinki: Kauppakamari.
- Knuutinen, R. 2014. Verotus ja yrityksen yhteiskuntavastuu. Helsinki: Kauppakamari.
- Knuutinen, R. 2020. Verosuunnittelun oikeudelliset ja yhteiskunnalliset rajat. Helsinki: Alma Talent.
- Knuutinen, R. 2024. Hyvät pahat verot. E-kirja. Jyväskylä: Docendo.
- Kukkonen, M. & Walden, R. 2024. Elinkeinoverolaki käytännössä. 5., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.
- Lappi-Seppälä, T., Hakamies, K., Helenius, D., Melander, S., Nuotio, K., Ojala, T. & Rautio, I. 2022. Rikosoikeus. 5., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.
- Lehtonen, A. 2023. Veron kiertäminen ja veropetos verontorjunnan elementteinä. Teoksessa Andersson, E., Kalima, K., Viherkenttä, T. & Vihervuori, P. (toim.) In memoriam Kari S. Tikka 1944-2006. Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen julkaisu: C-sarja, 140-151.
- Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2023. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 12. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.
- Nykänen, P. 2019. Johdatus oikeusjärjestykseen. 2., uudistettu painos. Tampereen yliopisto.
- Räbinä, T. 2022. Verotusmenettely ja muutoksenhaku. Helsinki: Alma Talent.
- Niskakangas, H., Viitala, T. & Hokkanen, M. 2020. Johdatus Suomen verojärjestelmään. Helsinki: Alma Talent.
- Ossa, J. 2020. Yritystoiminnan verotus. 3. painos. Helsinki: Kauppakamari.

Paukku, E. 2021. Verotuksen kirjanpitosidonnaisuudesta erkaantumisen vaikutukset kirjanpitorikoksen ja veropetoksen yhteyteen. Edilex 2021/47. Helsinki: Edita Publishing. www.edilex.fi/artikkelit/24587.

Rautiainen, P., Kostiainen, A., Kurki, V., Soininen, N. & Määttä, T. 2023. Oikeus ja sen tutkiminen. Tampere: Vastapaino.

Tomperi, S. 2023. Käytännön kirjanpito. 31., uudistettu painos. E-kirja. Helsinki: Edita Publishing.

Torkkel, T. 2023. Yrityksen verolaskenta. Helsinki: Kauppakamari.

Viitala, T. 2018. Osakeyhtiön voitonjaon verotus: perusteet ja suunnittelu. Helsinki: Kauppakamari.

Walden, R. & Leppiniemi, J. 2020. Tilinpäätös- ja verosuunnittelu. Helsinki: Alma Talent.

Walden, R. 2021. Tytäryhtiötalouden verokysymyksiä. Tilisanomat 6/2021. <https://tilisanomat.fi/kirjanpito-ja-verotus/tytaryhtiotalouden-verokysymyksiä>.

Wikström, K., Ossa, J. & Urpilainen, M. 2015. Vero-oikeuden yleiset opit. 3. painos. Helsinki: Kauppakamari.

Muut lähteet

Eurostat. Viitattu 24.7.2024. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/452ed282-fd53-46cc-8d8a-f1bd1e2dd258?lang=en>.

Finlex. Säädöksille käytännössä vakiintuneita nimikkeitä. Viitattu 4.7.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/vakiintuneet/>.

Heikura, M. & Merisalo, M. 2018. Seuraamusmaksut tuloverotuksessa. Verohallinto. Viitattu 29.09.2024. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/66816/seuraamusmaksut-tuloverotuksessa/>.

Ilta-Sanomat. 2014. DI: Björn Wahlroos muutti veroja pakoon Ruotsiin. Viitattu 11.11.2024. <https://www.is.fi/taloussanomat/porssiuutiset/art-2000001832734.html>.

KHO. 2024. KHO kutsuu jatkossa oikeuskäytäntöä ohjaavia päätöksiään ennakkopäätöksiksi. Viitattu 30.10.2024. <https://www.kho.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/2024/khokutsuu-jatkossaoikeuskaytantoaohjaaviapaatoksiaanennakkopaatoksiksi.html>.

Kirjanpitolautakunta. 2024. Viitattu 5.11.2024. <https://kirjanpitolautakunta.fi/kirjanpitolautakunta>.

Natunen, S. 2024. Talousrikoksia ilmoitetaan yhä aiempaa enemmän. Aamuposti Digiliite. 25.10.2024. 2.

OECD. 2013. Addressing Base Erosion and Profit Shifting. Pariisi: OECD Publishing. Viitattu 12.10.2024. <https://doi.org/10.1787/9789264192744-en>.

Patentti- ja rekisterihallinto. Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä. Viitattu 17.09.2024. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.htm>.

Tag, J. 2024. KHO kutsuu jatkossa oikeuskäytäntöä ohjaavia päätöksiään ennakkopäätöksiksi. Korkein hallinto-oikeus. Viitattu 24.10.2024. <https://www.kho.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/2024/khokutsuujatkoksaioikeuskaytantaohjaaviapaatoksiaanennakkopaa-toksiksi.html>.

Tilastokeskus, rikos- ja pakkokeinotilasto. Viitattu 26.10.2024. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__rpk/statfin_rpk_pxt_13m3.px.

Varonen, S. & Mäkyne, P. 2022. Veron kiertämissäännöksen soveltaminen. Verohallinto. Viitattu 15.7.2024. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49027/veronkiertamissaannoksen-soveltaminen/>.

Varonen, S. & Salakka, N. 2024. Peitelty osinko. Verohallinto. Viitattu 24.10.2024. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48147/peitelty-osinko10/>.

Verohallinto. 2021. Syventävät vero-ohjeet: Ne bis in idem -periaate ja verotus. Viitattu 29.09.2024. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48877/ne-bis-in-idem--periaate-ja-verotus/>.

Verohallinto. 2024. Talousrikoksia ennätyksellinen määrä vuonna 2023 – talouden heikko tilanne näkyy harmaan talouden torjuntatilastoissa. Viitattu 25.10.2024. <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/uutishuone/lehdist%C3%B6tiedotteet/2024/talousrikoksia-enn%C3%A4tyksellinen-m%C3%A4%C3%A4r%C3%A4-vuonna-2023--talouden-heikko-tilanne-n%C3%A4kyy-harmaan-talouden-torjuntatilastoissa/>.

Virallislähteet

Euroopan ihmisoikeussopimus 63/1999.

Euroopan unionin komission suositus aggressiivisesta verosuunnittelusta 2012/772/EU.

HE 173/1997 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle kirjanpitolaiksi sekä laeiksi osakeyhtiölain 11 ja 12 luvun ja osuuskuntalain 79 c §:n muuttamisesta.

HE 26/1998 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle peitelty osingon verotusta koskevien säännösten uudistamisesta.

Kirjanpitolausautakunta, KILA 2008/1830 OYL:n alaisen kiinteistöosakeyhtiön velvollisuudesta tehdä suunnitelmapoistoja.

Kirjanpitolausautakunta, KILA 2024/2074 Poikkeuslupa tilinpäätöksen laatimisajan pidentämiselle.

Neuvoston direktiivi (EU) 2016/1164, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta.

Oikeuskäytäntö

KHO:2007:52, 2.8.2007/1893

KHO:2014:66, 2.5.2014/1444

KHO 16.8.2016/3399

KHO:2019:105, 28.8.2019/3854

KKO:2004:134, 29.12.2004/3061

KKO:2007:102, 27.12.2007/2903

KKO:2008:32, 19.3.2008/479

KKO:2010:45, 29.6.2010/1386

KKO:2010:46, 29.6.2010/1387

KKO:2010:85, 24.11.2010/2344

KKO:2013:59, 5.7.2013/1531

KKO:2013:92, 18.12.2013/2660

KKO:2019:33, 10.4.2019/604

KKO:2019:93, 24.10.2019/1815

Kuviot

Kuvio 1: Oikeuslähteiden hierarkia.....	9
Kuvio 2: Verosuunnittelun rajat	16
Kuvio 3: Veron torjunta	20
Kuvio 4: Viranomaisten tietoon tulleet talousrikokset 2010-2023	23

Taulukot

Taulukko 1: Veronkorotuksen määrä.....	26
--	----